

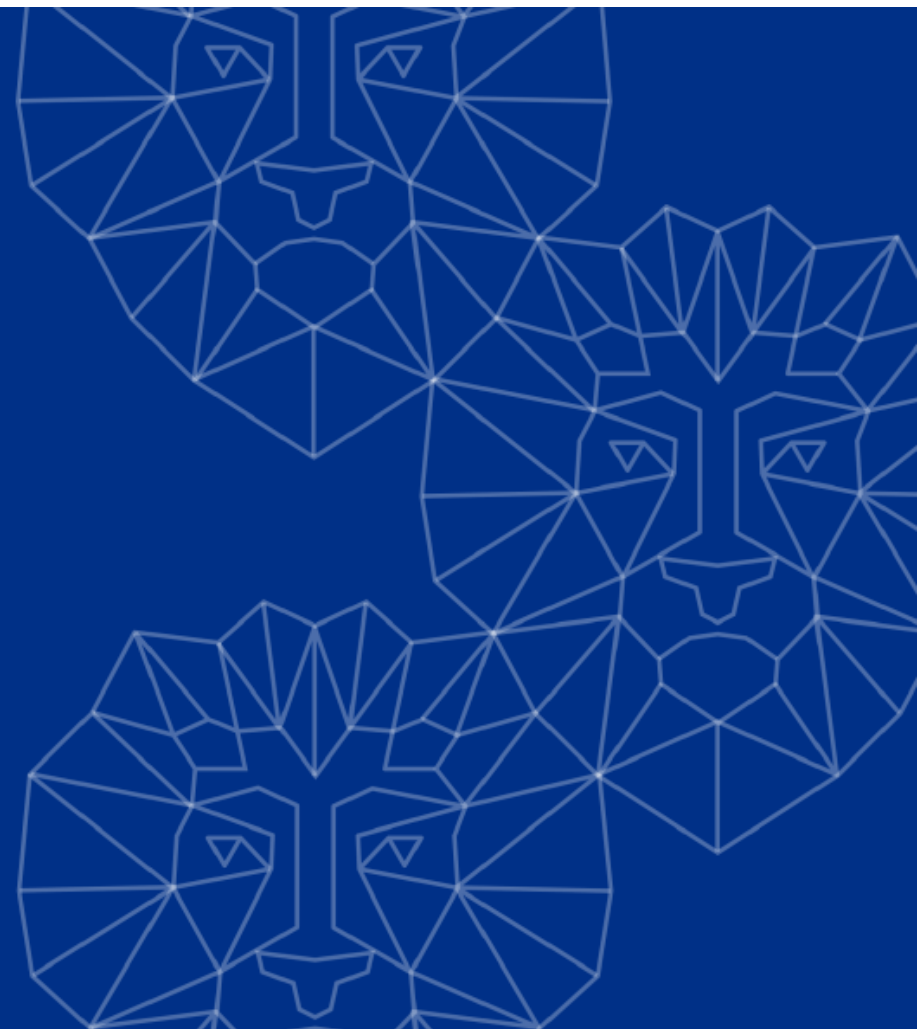

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Innovaatilised hanked

Kati-Liis Vaarma

24.01.2024

Innovatsioon ja Innovatsioonihange

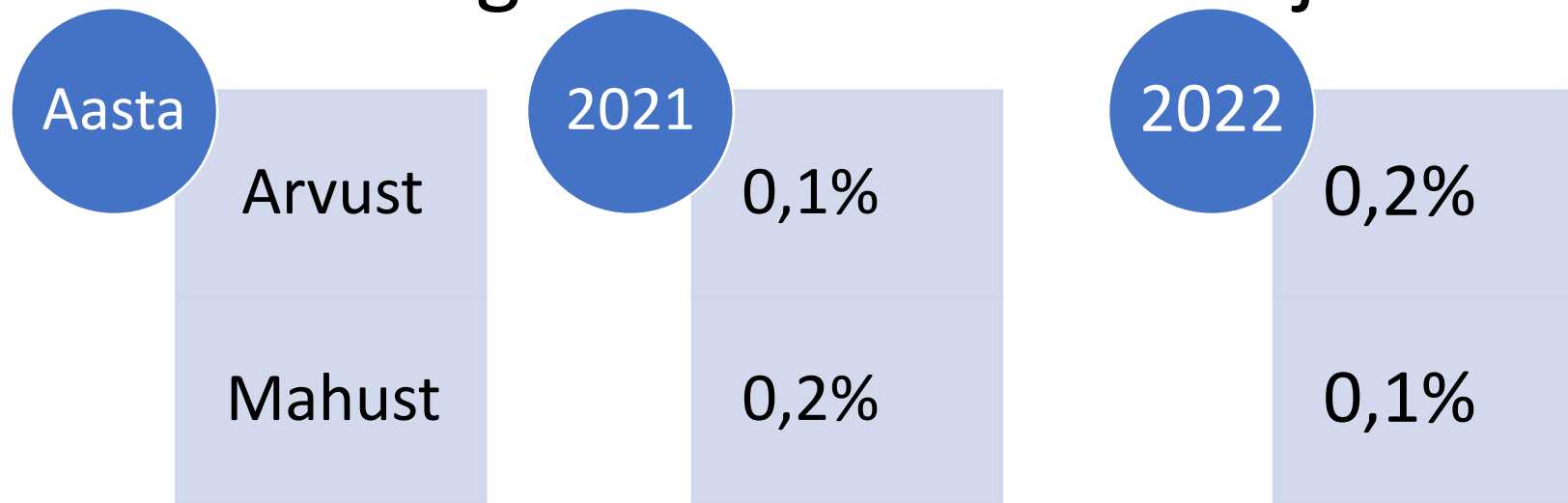
- **Innovatsioon** - uus või täiustatud toode või protsess (või nende kombinatsioon), mis erineb märkimisväärselt tegija varasematest toodetest või protsessidest ja mis on potentsiaalsetele kasutajatele kättesaadavaks tehtud või tegija poolt kasutusele võetud (protsess)
- **Innovatsioonihange** - riigihange, mille raames hangitakse innovatsiooniprotsessi koos (osaliste) tulemustega või innovatsiooni tulemust. Innovatsioonihanke raames kirjeldab hankija vajadusi, et ajendada ettevõtjaid, vabakonda ja teadlasi pakkujatena töötama nende vajaduste rahuldamiseks välja uuenduslikke tooteid, teenuseid või protsesse. Teise variandina saab avaliku sektori hankija tegutseda esimese kasutajana ning hangib toote, teenuse või protsessi, mis on turul uus või millel on olulisel määral uudsed omadused.

Innovatsioonihange kahetine eesmärk

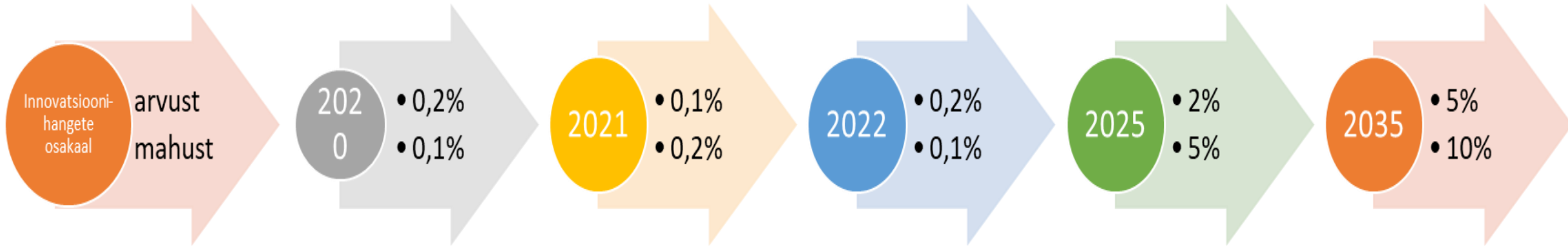
- Kuna innovatsioonihanke aluspõhimõtte kohaselt tuleb minna probleemile lahendust hankima (sobilikum lahendus ei pruugi olla hanke alguses teada), siis tulemuseks on:
  1. Paremad (kasutajamugavamad, kuluefektiivsemad vms) avalikud teenused
  2. Majanduses innovatsiooni stimuleerimine

Praegune seis

- Eestil on Euroopas väikese innovaatilise riigi kuvand, kuid riigihangetesse innovatsioon veel palju jõudnud ei ole
- Innovatsioonihangete osakaalud 2021 ja 2022

Kuhu tahame jõuda?

Soome eesmärk on 10% riigihangete arvust innovatsioonile aastaks 2023

Leedu eesmärk on 20% riigihangete mahust innovatsioonile aastaks 2030

Innovatsioon on üks suund strateegilistest hangetest

- Oluline käsitleda tervikuna
- Innovatsiooni hanked saavad olema osa RaMi poolt loodavast strateegiliste hangete nõustamisvõimekusest
- 2024 toimub strateegiliste hangete tegevuskava koostamine ning ka innovatsioonihanked on osa sellest

Mis on abiks innovatsiooni hankimisel?

- **Juhendmaterjalid** – Ettevõtlus ja Innovatsiooni Sihtasutusel on uuendamisel innovatsiooni hankimist käsitlevad juhendmaterjalid. Uued materjalid saavad ka kergemini hoomatava virtuaalse kuju.
- **Toetus** – Riigikantselei juures on avatud meede avaliku sektori innovatsioonivõimekuse tõstmiseks – avaliku sektori innovatsioonifond. Toetust saavad avaliku sektori innovatsiooniprojektid, milles otsitakse „Eesti 2035“ strateegias toodud arenguvajaduste leevendamiseks lahendusi ja kasutatakse selleks uusi teadmisi ja tehnoloogiaid.

Lähemalt riigikantselei toetusest

- Otsitakse eelkõige teaduspõhiseid, uuenduslikke lahendusi Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ja ettevõtluse (TAIE) 2035 arengukava fookusvaldkondadele:
  - digilahendused igas eluvaldkonnas
  - tervisetehnoloogiad ja -teenused
  - kohalike ressursside (toit, puit, maapõueressursid, teisene toorme ja jäätmed) väärimine
  - nutikad ja kestlikud energialahendused
- Ideid saab esitada jooksvalt
- Kogu meetme eelarve ca 63 mln eurot (projektid + arendustegevused) aastateks 2022-2029.
- Projektide rahaline maht erinev: 400k - 1,5 mln eurot.
- Projekti keskmine pikkus ca 1,5 aastat (alates hankelepingu allkirjastamisest).
- Rohkem infot ja kontaktid: <https://www.riigikantselei.ee/avaliku-sektori-innovatsioon#projekti-elluviimine>

Innovatsiooni hankimise näide

- Procura+ võrgustiku 2019 aasta innovaatilise hanke võitja
- **Hankija:** Frederiksberg – asum Taanis Pealinna piirkonnas Kopenhaageni linnas
- **Probleem:** Vihmavalangud on aina sagenemas ning linna torustik ei ole valmis selliseid veekoguseid korraga vastu võtma, see aga tingib suured üleujutused, mis toovad suurt kahju linnale.

Nt. 2011 aastal toimunud suur vihmavalang tõi kaasa hinnanguliselt kahju kokku üle 6 miljardi Taani krooni (u 805 miljonit eurot). See ei hõlma otseseid omavalitsuse infrastruktuuri remondikuluseid ega kaudseid kuluseid, nagu saamata jäänud tulu, äritegevuse kaotust, kindlustusmaksete tõusu.

Innovatsiooni hankimise näide

- *Procura+ võrgustiku 2019 aasta innovaatilise hanke võitja*

Äärmuslik vihmasedu (vihmavalang) on termin, mida kasutatakse lühiajalise, kuid väga oluliselt intensiivse vihma puhul. Taani meteoroloogainstituut määratleb selleks "rohkem kui 15 mm sademeid 30-minuti kestel".

Vihmavalangu ajal 2011 aastal Taanis mõõdeti sademeid ligi 100 mm ühe tunni jooksul.

(Photo by Michael Barrett Boesen/Polfoto)

Cloudburst in Copenhagen. July 4, 2011. Photo via DJ Ladze on Flickr.

Innovatsiooni hankimise näide

- *Procura+ võrgustiku 2019 aasta innovaatilise hanke võitja*
- Sarnaseid näited probleemist leiab ka Eestist!

Fotod: Google; Postimees

Innovatsiooni hankimise näide

- *Procura+ võrgustiku 2019 aasta innovaatilise hanke võitja*
- **Lahendus:** kasutati innovatsioonipartnerlust, et töötada välja kohandatud lahendused vihmavalangute paremaks haldamiseks.
- Omavalitsus korraldas **turudialoogi**, et teavitada huvitatud turuosalisi eelseisvast hankest ja innovatsioonipartnerluse protsessist.
- Lahenduse kallal töötas **kaks konsortsiumi**, kes töötasid välja kasutuskõlblikud tooted ja lahendused, mida linn saab hankida, ning lepingusse on sisse kirjutatud pidev süsteemi parendus.
- Mõlemad lahendused püüavad vihmavee kinni ja lasevad selle välja, kui kanalisatsioon on selleks valmis. Maa-alused basseinid kasutavad salvestatud vihmavett ka puude ja haljasalade kastmiseks, vähendades tööd ja hooldusvajadust, sealhulgas ka aega, vett, veoautode kütust ja CO2.

Innovatsiooni hankimise näide

- Procura+ võrgustiku 2019 aasta innovaatilise hanke võitja

LADEGÅRDSÅ, FREDERIKSBERG EAST & VESTERBRO

2014a. Euroopa innovaativisima hanke auhinna võitja

Hankija: Erasmuse Ülikooli meditsiinikeskus Rotterdamis (Holland)

Vajadus: vähendada ökoloogilist jalajälge ja energia tarbimist 20% võrra aastaks 2020. Haigla voodite senine puhastus oli energiamahukas ja ebaefektiivne.

Protsess: Esmalt määrati kindlaks olemasoleva lahenduse kulu (*Total Cost of Ownership*), siis kohtuti turuosalistega, kellele tutvustati hankevajadust. Lisaks Erasmuse meditsiinikeskusele olid projekti tulemustest huvitatud 6 teist meditsiinikeskust.

Hankemenetluse liik: võistlev dialoog. Hindamiskriteeriumid: (i) uue lahenduse kulu; (ii) ökoloogiline jalajälg, (iii) sobivus organisatsiooni strateegiaga.

Edukaim pakkuja (mikroettevõtte) pakkus autotööstuses kasutatava robottehnoloogial põhineva lahenduse.

Uus lahendus on senisest 28% odavam.

Ettevõttel on võimalus lahendust teistele haiglatele müüa.

Innovatsiooni hankimise näiteid Eestist

- Minu virtuaalne raamatariiv MIRKO
- Automatiseeritud lennundussüsteemide testala kontseptsiooni loomine
- Mobiilsusteenuse (MAAS) kavandamine Eesti linnade ühis- ja eratranspordi ühendamiseks.
- Vt avaliku sektori innovatsiooni konverentsi salvestust: <https://www.youtube.com/watch?v=vtvTcV9TUyU&t=114s>

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Aitäh kuulamast!

Kati-Liis Vaarma, kati-liis.vaarma@mkm.ee

